

POSUDEK DIPLOMOVÉ PRÁCE

Typ posudku: posudek vedoucího práce

Autor práce: Martin Batko

Název práce: Terorismus z pohledu veřejné politiky

Autor posudku: PhDr. Martin Cejp, CSc.

Věcný přínos práce a její přidaná hodnota

Terorismus patří v současnosti k největším bezpečnostním hrozbám. Na základě stále častějších konkrétních útoků je veřejností v poslední době vnímán výrazněji než organizovaný zločin a ekonomická a finanční kriminalita. Důvodem je pravděpodobně i to, že terorismus ohrožuje obyvatelstvo bezprostředněji, zatímco další formy závažné trestné činnosti, které nepoužívají násilí tak zjevným způsobem, působí skrytě a hrozí spíše zprostředkovaně. Nesporné je, že všechny tyto formy znamenají nebezpečí pro demokratické společenské systémy, pokoušejí se pronikat do politiky, ekonomiky, práva, státní správy, života lidí a nastolují svoje pravidla a normy.

Analýza podstaty terorismu, jeho forem a příčin je nezbytným předpokladem k tomu, aby mohla být přijata efektivní protiopatření. Dalším krokem je pak sledování vývoje v dané oblasti, hodnocení účinnosti těchto opatření a jejich případná modifikace. Součástí této analýzy je i zhodnocení opatření, stanovených a prováděných příslušnými orgány Evropské unie, o které se – z hlediska veřejné politiky – Martin Batko pokusil. Tím přispěl k rozšíření palety analýz věnovaných tomuto aktuálnímu tématu. Nejen to: upozorněním na nedostatky v plnění žádoucích cílů poukázal i na to, že by problematice měla být věnována větší pozornost, a že by měla být průběžně aktualizována.

Stanovení výzkumných otázek a jejich zodpovězení.

Hlavním cílem diplomové práce bylo analyzovat roli a efektivitu hlavních orgánů Evropské unie -Europolu, Eurojustu a Protiteroristického koordinátora – v boji proti terorismu. Autor chtěl zhodnotit, zda jsou navržená opatření v souladu s cíli, a to, jak jsou plněna. Kromě toho chtěl

zhodnotit i konkrétní dílčí problém a to, jak Evropská unie reaguje na tzv. zahraniční bojovníky. K zodpovězení tedy bylo nejen hodnocení efektivity plnění stanovených opatření, ale i to, zda jsou opatření v souladu s potřebami aktuální situace - to znamená, zda by nemělo dojít k jejich modifikaci.

Vzhledem k zaměření svojí práce se autor nezabýval podrobně všemi formami terorismu, které se v posledních letech objevily. Nerozptyloval se terorismem prováděným revizionistickými skupinami v rozvinutých zemích, směřující k radikální změně poměrů; (např. Frakce Rudé armády v SRN, Rudé brigády v Itálii), terorismem na podporu požadavků národnostních menšin na autonomii, příp. odtržení od státu (Baskové, Katalánci, Korsičané, Kurdové, obyvatelé již. Tyrolska), terorismem pravicově extremistických skupin s cílem zřídit autoritativní stát ani antiimperialistickým bojem osvobozeneckého hnutí v zemích třetího světa. Soustředil se na tu formu, která je v současné době nejaktuálnější a která začala po útocích na USA 11. září 2001, v Madridu v březnu 2004 a v Londýně v červenci 2005. V souvislosti s tím se zejména věnoval problematice tzv. radikalizace. Další zúžení, které mělo vést k lepší koncentraci, provedl tím, že se zaměřil pouze na Evropu a v ní pouze na militantní islámský terorismus, který v Evropě představuje největší současnou teroristickou hrozbu.

Obsahové, časové i teritoriální zúžení bylo pro práci prospěšné. Autor se věnoval konkrétní formě terorismu, která se od jiných více či méně liší, která v současnosti znamená hlavní ohrožení a soustředil se na hodnocení opatření, týkajících Evropské unie. Tím sice byly méně využity zkušenosti zemí jako například USA a Izrael, ale lze předpokládat, že je Evropská unie ve svých opatřeních dostatečně akceptovala. Kromě toho je nutné přihlídnout k tomu, že se situace v Evropě od USA a Izraele dosti liší.

Propracování a aplikace teoretických východisek a přístupů.

Martin Batko vyšel z teoretických prací zabývajících se terorismem v obecné rovině. Vymezil tři koncepce: právní přístup, který chápe terorismus jako vážný zločin, a klade důraz na dlouhodobou komplexní strategii a prevenci, válečný přístup, který vnímá terorismus jako existencionální hrozbu, kterou je potřeba porazit a koncepci tzv. nového terorismu, který má mezinárodní charakter. Postupně se soustředil na příčiny vedoucí k radikalizaci a následnému teroristickému jednání. Vymezil jednotlivé aktéry a jejich roli.

Metodologický přístup a aplikace jednotlivých metod

Základní metodou byla srovnávací, a historická analýza široké škály dokumentů souvisejících s aktivitou Evropské unie v této oblasti. Byly využity odborné publikace a články i reporty a studie think-tanků.

Vhodným doplněním bylo expertní šetření, které bývá většinou využíváno tam, kde jde o terén dosud méně probádaný nebo – jako u kriminálních jevů - obtížně přístupný. V souvislosti s aplikací tohoto výzkumného postupu připomínám, že je nutné počítat s tím, že experti vyjadřují svůj názor, který nemusí být zcela objektivní. Tuto nevýhodu lze eliminovat dotazováním cca 15-20 expertů (ale ani zde není vyloučeno zkreslení). Jestliže se M. Batko dotazoval čtyř expertů - dva byli zahraniční a dva z České republiky - bylo důležité, že to byli velice renomovaní experti, že zastupovali různé organizace a různé koncepce. Oceňuji, že se mu podařilo tak kvalitní experty oslovit, a že vyslovili důkladně argumentovaná stanoviska. To - mimo jiné - svědčí o tom, že je analýza M. Batka zaujala a že chtěli aktivně přispět.

Využití literatury a dat

V diplomové práci byla využita odborná literatura a statě obecnějšího i specifického zaměření. M. Batko prostudoval a využil publikace a odborné články zabývající se problematikou terorismu, protiteroristických opatření, radikalizace, prevence. Využítkoval velké množství různých podkladů a dat. Například oficiální dokumenty Evropské unie, implementační reporty, jednotlivé strategie a doporučení, akční plány, výstupy z interních mítinků Evropské unie atd. V situaci, která se velice rychle mění, je důležité, že šlo převážně o nejaktuálnější prameny.

Strukturace práce

V práci je důsledně dodržena základní struktura od vymezení výzkumného problému, stanovení cíle a výzkumných otázek, teoretických východisek a výzkumných metod, k rozboru terorismu a jeho příčin. Ve druhé části jsou zhodnoceny aktivity Evropské unie v boji proti terorismu, působení aktérů a hlavně jejich efektivnost. Dílčí témata řešená v rámci jednotlivých kapitol na sebe logicky navazují, je patrné jak a proč autor postupuje od obecnějších ke specifickým problémům. Za hlavní přínos považuji, že jsou dodrženy

proporce. U obecnější problematiky nezachází M. Batko do podrobností a z pramenů vybírá to nejpodstatnější, u specifických problémů prezentuje co nejširší škálu podkladů a názorů.

Stylistika a formální zpracování

Práce je přehledně uspořádaná, témata logicky navazují, myšlenky jsou výstižně formulovány.

Věcná správnost a přesvědčivost argumentace

Díky dobře uspořádané analýze aktuálních dokumentů a vyjádření renomovaných expertů zjistil autor pozitivní i negativní skutečnosti. Pozitivní je zřejmě působení Protiteroristického koordinátora a kladně jsou hodnoceny i snahy Evropské unie v oblasti prevence radikalizace. Za varovné lze považovat skutečnost, že u institucí Evropské unie, hlavně u Europolu a u Eurojustu byla zjištěna řada výrazných limitů. Šlo především o nedostatečné pravomoci vůči členským státům, což je nedostatek koncepční a o nedostatečné sdílení informací a špatnou vzájemnou spolupráci, což je nedostatek prováděcí.

Situace v této oblasti se v současné době tak rychle mění a je tak závažná, že podobné analýzy, jakou z hlediska veřejné politiky provedl Martin Batko, by měly v době co nejbližší následovat.

**Z výše uvedených důvodů doporučuji práci přijmout k obhajobě a hodnotit ji známkou
výborně.**

Datum: 16.8.2016

Podpis: